

Tekenen in de Tijd 188

26 februari-4 maart 2023

Zondag 19 februari overleed Truus Aarsman-Pauw. Op vrijdag 24 februari was haar uitvaart. Erik Borgman gedenkt een 'bijzonder gewoon mens' met een rotsvast Godsgeloof, die in Jezus een kompas had dat haar de weg wees door het leven. Daarvan getuigde ze nog in haar uitvaart.

Afgelopen vrijdag hebben we uit de Utrechtse Dominicuskerk Truus Aarsman-Pauw uitgevaren. Truus overleed in de zondagmiddag daarvoor, terwijl het Ave Maria klonk. Dat was een waardige afsluiting van haar lange leven: zij werd 87 jaar. Er waren meer dan honderdvijftig mensen in de kerk: familie, vrienden en vriendinnen, maar ook heel veel mensen die Truus kenden door het vele vrijwilligerswerk dat zij altijd heeft gedaan, buiten de kerk, maar vooral ook in de Antonius- en de Dominicusgemeenschap. Toen zij in het ziekenhuis lag, hadden verpleegkundigen al eens geïnformeerd wie zij toch was, vanwege de vele kaarten die zij kreeg. In het hospice waar zij de laatste weken van haar leven werd verzorgd, vond men op een gegeven moment dat de stroom bezoekers wat moest worden ingedamd. Het waren er teveel, het was te spannend.

Truus was voor mij een treffend voorbeeld van een bijzonder gewoon mens. Geen kapsones, niet uit om in het centrum van de aandacht te staan, maar tegelijkertijd uitgesproken in wat ze wilde – dat er bij haar uitvaart twee vrouwen moesten voorgaan, bijvoorbeeld – en wat ze vond. Ze verbond zich met mensen die ze tegenkwam, niet zelden bij toeval, en was zeer trouw aan de verbanden en de vriendschappen die zo ontstonden. Natuurlijk was het een schok toen ze hoorde dat ze niet meer beter zou worden. Ze had echter een goed leven gehad, vond ze zelf, en al snel begon zij spullen die haar dierbaar waren, weg te geven en regelde zij ontmoetingen met mensen die ze nog wilde zien. Zij verzette zich er vrijwel tot het laatst tegen dat anderen dan zij zelf afspraken zouden maken over bezoek. Zij was dankbaar voor wat er aan liefde en genegenheid naar haar toekwam.

Bij de uitvaart had Truus geregeld dat er een grote hoeveelheid zonnebloemen was, die ze graag aan de kerk liet. Het levert nog steeds een interessante combinatie op: het inkeerde paars van de veertigdagentijd in combinatie met het uitbundige geel van de zonnebloemen. 'De steppe zal bloeien', zongen wij aan het slot van de uitvaartviering. 'Dode, dode, sta op. Het licht van de morgen.' Middenin het gemis een voorschot op Pasen, al tijdens het afscheid gericht op nieuw begin.

'Kijk naar de regenboog en zegen zijn maker', begon de eerste lezing die Truus zelf had gekozen. 'Hij is zo prachtig en glanst zo mooi' (Sirach 43,11). We lazen een fragment uit de Wijsheid van Jezus Sirach waarin in geuren en kleuren de wijsheid wordt geprezen waarmee God de wereld heeft gemaakt. In ons dominicaanse huis klonk de franciscaanse toon waarbij Truus zich erg thuis voelde:

Elk schepsel bevestigt hoe goed het andere is.

Wie krijgt er ooit genoeg van, Gods heerlijkheid te zien? (Sirach 42,25).

Wij zijn niet elkaars concurrenten, maar geroepen elkaar te helpen om tot bloei te komen en te worden zoals we zijn bedoeld.

Veel is verborgen en nog groter dan wat ons bekend is:

wij zien van zijn werken zo weinig (Sirach 43,32).

Het is een visie die van geloof getuigt en tot geloof oproept. Realiseer je hoe prachtig het is wat wij al zien, en er is nog veel meer dat we niet zien. Dat wij te midden van dit alles mogen leven! Dat dit ook in tijden van verdriet een troost kan zijn, heeft Truus in haar leven ervaren en verkondigde zij nog terwijl ze al gestorven was.

Truus had geen e-mail. Bewust. Dat betekende dat ze soms pas wat later iets te weten kwam dan anderen, want wie realiseert zich nog dat er mensen zonder e-mail zijn? Daar klaagde ze overigens niet over. Het was haar eigen keus, vond ze. Maar zo kwam het dat, toen we in het Huis van Dominicus begonnen dagelijks de getijden te bidden, zij dat niet meteen doorhad. Toen ze het eenmaal wel wist, kwam zij vrijwel dagelijks. Ze ging vaker naar kloosters en vond het heerlijk om samen de Psalmen te zingen, zei ze. 'God, mijn God, naar U wil ik zoeken', zongen wij bij haar uitvaart, met Psalm 63. 'U zoekt mijn hart, U hangt het aan, uw hand zal mij vast blijven houden.'

We lazen vervolgens de zaligsprekingen, het begin van de Bergrede in het evangelie van Matteüs. We hoorden echter niet de Willibrordvertaling die wij doorgaans gebruiken, maar de Nieuwe Bijbelvertaling. Wat ons vertrouwd is als 'Zalig de armen van geest, want aan hen behoort het koninkrijk der hemelen', wordt daar weergegeven als 'Gelukkig wie nederig van hart zijn, want voor hen is het koninkrijk van de hemel' (Matteüs 5,3). Ik ben geen voorstander van deze interpreterende manier van vertalen, maar ik moet toegeven: in dit geval wat het uiterst passend. Nederigheid en eenvoud waren voor Truus essentieel. Toen ik eens in een viering was voorgegaan zonder mijn gebruikelijke albe te dragen, riep zij mij speciaal bij zich om mij te zeggen dat ze dat eigenlijk veel liever had. 'Zo was Jezus ook', zei ze. 'Eenvoudig.'

Truus had in deze zin een eenvoudig geloof. Ze was zeker niet naïef, wist goed wat er in de wereld te koop was en liet zich geen knollen voor citroenen verkopen. Onrecht en verdriet grepen haar aan. Maar ze had een rotsvast Godsgeloof en in Jezus een kompas dat haar de weg door het leven wees. Het maakte haar tot goed gezelschap voor velen. Dat gezelschap moeten we nu missen.

Erik Borgman, lekendominicaan

voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus te Utrecht